

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כ"ה

תיק 983819/6

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב דניאל אדרי – אב"ד, הרב אלעד עלי, הרב משה זאדה

התובע: פלוני

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אברהם ברזל)

הנדון: קבלת סמכות בית הדין בהסכם גירושין

פסק דין

הצדדים היו נשואים ולהם ילדה אחת משותפת.

בתאריך ח' באייר תשע"ד (8.5.14) פתחו הצדדים תיק אישור הסכם בבית הדין, ובתאריך כ"ז באייר תשע"ד (27.5.14) אישר בית הדין את ההסכם ונתן לו תוקף של פסק דין וערך לצדדים גט.

הסכם הגירושין כולל את כל הדברים שעמדו בפני הצדדים ובכלל זה משמורת, הסדרי ראייה, מזונות הקטינה וחלוקת רכוש הצדדים.

כפי שמצוין בהסכם, ההסכם נערך באמצעות מגשר מוסכם על שני הצדדים והיו שותפים לעריכתו בני משפחה של שני הצדדים.

בתאריך כ"ה באלול תשע"ח (5.9.18) פתח האב תיק החזקת ילדים ומזונות וטען בכתב התביעה שהאם מונעת ממנו לראות את הילדים ובמקביל תבעה הגדלת מזונות בבית המשפט בניגוד להסכם.

בית הדין קבע שמסמכות השיפוט נתונה לו וזאת על פי הכתוב בהסכם, פנה לשירותי הרווחה בבקשה להגשת תסקיר וקבע לצדדים מועד לדין בבקשות העומדות לפניו.

לדיון הקבוע לא הגיעו האישה ובא כוחה בטענה שלא קיבלו זימון, האיש ובאת כוחו טענו שהצד השני ידע על הדיון ועשה דין לעצמו היות ולטענתו אין לבית הדין סמכות ומשכך בקשו הוצאות.

בית הדין קבע מועד נוסף לדיון וחזר על הקביעה שיש לבית הדין סמכות בהתאם לאמור בהסכם הגירושין.

בא כוח האישה הגיש עתירה לבית הדין הגדול בעניין הסמכות, בית הדין הגדול קבע שכל עוד לא התקיים דיון הוא לא מתערב לאחר הדיון ופסק דין יהיה ניתן להגיש ערעור.

לדיון שהתקיים בתאריך י"ז בטבת תשע"ט (25.12.19) הופיעו האישה ובא כוחה, האיש ובאת כוחו לא הגיעו. בבירור טלפוני שערך בית הדין עם באת כוח האיש התברר שהבינה שהדיון מבוטל בעקבות הערעור בבית הדין הגדול היות ואת החלטת בית הדין הגדול לא קבלה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בית הדין קבע מועד נוסף לצדדים. במועד הדיון בית הדין דן בשלושה עניינים, כאשר הדיון המקדמי היה בשאלת הסמכות.

בפתח הדברים (שורה 4-5 לפרוטוקול הדיון) הדגיש בית הדין שהחלטת הסמכות היא החלטה זמנית עד הדיון ושמיעת הצדדים וכפי שנכתב בגוף ההחלטה - "בשלב זה".

בא כוח האישה טען שאין לבית הדין סמכות. לטענתו בית המשפט העליון קבע שהקטינה אינה מחויבת לאמור בהסכם הגירושין ואין באישור ההסכם משום תפיסת סמכות כאשר עניינה של הקטינה וטובתה לא נדון לגופו של עניין בפני הערכאה שאישרה את ההסכם.

תיאמר האמת, כי מוסד התביעה העצמאית של הקטין הפך לכלי ניגוח בבתי הדין הרבניים וניסיון על ידי מי מהצדדים לעיקור פסיקותיו בנושאי מזונות הילדים באמצעות פתיחת מערכת מחודשת בבית המשפט, והפעם בכסות האפוטרופסות על הקטין ובשמו. כפי שהביע זאת השופט י' עמית בבג"ץ 4407/12:

התביעה העצמאית אינה עצמאית כלל: ההבחנה בין הקטין לבין ההורה המייצג אותו היא לעתים קרובות פיקציה. התביעה הראשונה מוגשת על ידי ההורה בשמו של הקטין, וגם התביעה השנייה מוגשת על ידי ההורה בשמו של הקטין, אך הפעם כתובענה נפרדת בכובע של תביעה עצמאית.

השופט עמית מונה בפסק דינו את החסרונות הנובעים מכפילות ההליך שבתביעה העצמאית של הקטין, במקרה שנושא זה נדון בערכאה אחרת, חסרונות הפוגעים הן במערכת המשפט והן בטובת הקטין ובהוריו:

1. "פגיעה בעקרון מעשה בית דין".
2. "היעדר סופיות הדיון".
3. "ריבוי הליכים ועומס על בתי המשפט".
4. "השמטת נושא מזונות הילדים כחלק בלתי נפרד מהמערך הכולל של ההסדר".
5. "היעדר וודאות ויציבות".
6. "אי כיבוד הסכמים".

לשם כך באה גישת "המבחן המהותי" לרפאות בכנפיה סחרור זה אשר יוצרת במערכת המשפטית אפשרות התביעה העצמאית של הקטין, כשהקו המנחה בגישה "המהותית" הוא שמירה על טובת הקטין, יעילות הדיון והכיבוד ההדדי בין הערכאות.

אמנם, מסביר שם השופט עמית, גם לאחר הגשת תביעה מזונות ילדים אל בית הדין הרבני, עדיין שמורה זכותם של הקטינים להגיש תביעה עצמאית אל בית המשפט בעניין מזונותיהם. אך גם אז, משום הגישה "המהותית" כיום, בית המשפט לענייני משפחה לא ייכנס לבדיקת התביעה לגופה, אלא רק אם יתברר לו כי: א. לא התקיים בבית הדין ענייני לגופם של ענייני מזונות הקטינים, ו"בהיעדר אינדיקציה לסתור, נקודת המוצא היא שבית המשפט [או בית הדין] בחן גם את עניינם של הקטינים"; ב. ואף אם התקיים דיון, אם יתברר כי הקטינים אכן קופחו בהחלטתו של בית הדין הרבני.

בעניין זה יש גם להדגיש, כי גם אם בית הדין הרבני טרם הוציא פסק דין או החלטה בעניין מזונות הילדים שתביעה בעניינם הוגשה אליו, אלא רק קבע לשם כך דיון, וכל שכן, אם כבר החל לדון בעניינם – הרי שאין לבית המשפט לעסוק בעניין מזונות הילדים כל עוד אלה נידונים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בסמכות בבית הדין הרבני, כל זאת על פי עיקרון 'הכיבוד ההדדי בין הערכאות', כפי שמתווה בג"ץ 8497/00 פייגפלמן נ' פלמן, ועיקרון ההימנעות מקיום "הליכים זהים באותו עניין בבית משפט ובבית דין רבני בעת ובעונה אחת", כפי שנקבע בע"א 2626/90 אברהם ראש חודש נ' מירה ראש חודש, פ"מ מו (3) 205. שהרי חזקה על בית הדין, כערכאה משפטית מוסמכת, שיעשה את מלאכתו נאמנה וידון בעניינם של הקטינים כנדרש ולא יקפחם, כפי שקבע בג"ץ 6378/04 גיליאן שרעבי נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים.

לבית הדין, בהרכבו הקודם, הוגש ההסכם מוכן על ידי הצדדים כדי שיאשר אותו, עם זאת, אב"ד של ההרכב הנוכחי שהיה אב"ד גם בהרכב הקודם ישב עם בני הזוג וניסה להביא את הצדדים לשלום בית. הייתה הסכמה לניסיון לאחר שכנוע רב הן את האיש והן את האישה ואכן נשלחו הצדדים לגב' נחמה וולף, אך הניסיון לשלום בית לא צלח. אף על פי כן ניסה אב"ד שוב להביא את הצדדים לניסיון שלום בית וניסיון זה לא צלח. בזמן כתיבת הגט וקודם המסירה החליטו הצדדים לחשוב אולי כדאי שוב לעשות ניסיון לשלום בית, אך חזרו בהם ואמרו שלא ניתן לעשות שלום בית וטוב יותר להתגרש מסיבות שאיני רוצה לפרט, אך בית הדין מוצא לנכון לציין את דברי האישה באותו מעמד שאמרה: "מגיע לבעלי אישה יותר טובה, הוא צדיק ובעל טוב [...]".

היות וכאמור הניסיון לשלום בית לא צלח ישב האב"ד עם הצדדים והסביר להם את ההסכם שורה אחר שורה ואת המשמעויות שלו, ואף דן עם הצדדים ובעיקר עם האישה על גובה המזונות, ואף הסביר לאישה מה המשמעות של גובה המזונות שנכתב בהסכם, וחקר כיצד ואיך תסתדר עם סכום זה, והאם בסכום זה תוכל לגדל את הילדה, מה הסיוע שתקבל ממשפחתה. זכורני היטב ששוחחתי המון עם האישה בעניין מזונות הילדה שאולי דרך זה תסכים האישה לעשות הכול בכדי לשלום הבית יצליח והאישה תתקן את דרכיה מאחר והכל היה בגדר חשד ללא עדים. לא אשכח את דברי האישה שאמרה "אני אעבוד ואוכל לכלכל אותי ואת הילדה ואף יהיה לי סיוע מהמשפחה", האישה הייתה מוכנה לכול רק שתתגרש. וכפי שנאמרו הדברים לפרוטוקול הדיון (שורות 96-87).

עוד נטען על ידי בא כוח האישה שהגשת התביעה לבית הדין בחיפה נעשתה בחוסר תום לב היות ומקום מגורם של הצדדים הוא בירושלים. ובנוסף היות ובהסכם לא נכללו כלל הסדרי שהיה ממלא אין מקום לתבוע אותם בבית הדין על סמך ההסכם.

עניין מה שכתבנו בעניין זה בהמשך.

באת כוח האיש טענה שהסמכות נתונה לבית הדין וזאת על פי האמור בהסכם.

בשאלת הסמכות בית הדין קובע שהסמכות לדון בעניין הקטינה נתונה לבית הדין.

הצדדים כאמור חתמו על הסכם הגירושין, ההסכם נערך על ידי בורר מוסכם על ידי הצדדים וזאת כפי שנכתב בפתיחה להסכם (עמוד 1):

"והואיל ושני הצדדים הגיעו להחלטה לבא לידי גירושין עם הסכם גירושין וממון המוסכם על ידי שני הצדדים נבחר הרב [...] שליט"א [...] לשמש כבורר מוסכם לערוך את ההסכם".

ובהמשך נכתב:

"והואיל וקרוב האישה מבקש להיות צד להסכם זה ולקבל את סמכות בית הדין הרבני בכל הקשור להסכם, והואיל ואבי הבעל מבקש להיות צד להסכם זה ולקבל את סמכותו של בית הדין הרבני בכל הקשור בהסכם זה."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בהמשך ההסכם סעיף 8.3 צוין במפורש שהצדדים מקנים סמכות בלעדית לבית הדין הרבני במדינת ישראל על פי חוק השיפוט הרבני בכל הקשור בהסכם זה כולל עניין האפוסטרופוסות על הילדה החזקתה מזונותיה חינוכה והסדרי ראייתה עד הגיעה לגיל 18.

יש לציין שגם בהסכם עצמו סעיף 8.4 נכתב שהצדדים קראו את ההסכם הבינו אותו וחותרים עליו ללא כפיה וקבלו את ההסכם בכל הקניינים המועילים.

ובסעיף 8.5 נכתב שהצדדים מקבלים שההתחייבויות בהסכם תהיינה תקפות אפילו הן שיטות יחיד והרוצה לזכות על פי ההסכם תהיה ידו על העליונה.

כך שאין ספק שהצדדים בהסכם קבלו על עצמם את סמכותו של בית הדין הרבני לדון על פי חוק השיפוט הרבני ועיגנו את הקבלה בכל האמצעים ההלכתיים והמשפטיים העומדים לרשותם.

לגבי טענת בא כוח האישה שהתביעה בבית הדין הרבני בחיפה נעשתה בחוסר תום לב התייחס אב"ד בדיון ואמר שהיות ואב"ד הוא זה שישב לדון עם הצדדים על ההסכם והוא מכיר את הצדדים את ההסכם ואת הנסיבות, לכן בחר הבעל להגיש את ההסכם לבית הדין בחיפה מתוך הנחה שההכרות המוקדמת והבנת הנפשות הפועלות והנסיבות בהם נכתב ההסכם תועיל להוציא דין אמת לאמיתו.

לגבי טענת בא כוח האישה שהסדרי השהיה לא נידונו בהסכם, הטענה איננה נכונה נציין מספר מקומות בהם ההסכם מתייחס לכך: בפתיחה להסכם עמוד 1 צוין שההסכם יעסוק בכל העניינים וזה לשון ההסכם:

"והואיל ובני הזוג רוצים להסדיר בהסכם זה את כל העניינים הכרוכים בגירושין כולל החזקת הילדה הסדרי ראייתה מזונותיה חינוכה וחלוקת הרכוש".

בהמשך סעיף 9 להסכם עוסק בהחזקת הילדה סעיף מיוחד עוסק בחינוך הילדה כולל התחייבות של כל אחד מהצדדים שלא להסית אותה כנגד השני וסעיף נוסף הכולל התחייבות בעניין שינוי שם משפחתה של הקטינה. בסעיף 8.3 במסירת הסמכות צוין במפורש עניין החזקת הילדה ולסיום בסעיף 8.7 צוין שבני הזוג מבקשים מבית הדין הרבני לאשר את ההסכם לגבי כל העניינים הן הנוגעים לילדה והן הנוגעים לרכוש.

כך שהטענה שבהסכם אין התייחסות להסדרי שהות של הילדה היא טענה חסרת כל שחר.

לאור האמור הסמכות לדון בתביעת הבעל נתונה לבית הדין.

נתייחס מעתה לעצם הטענות השונות של הצדדים:

תביעת הוצאות

לפנינו תביעה להחזר הוצאות משפט של האישה ובא כוחה כנגד הבעל ובאת כוחו על אי הופעתם לדיון הקודם, ומנגד תביעת להחזר הוצאות משפט של הבעל ובאת כוחו כנגד האישה ובא כוחה על אי הופעתם לדיון שלפניו.

יתכן והיה מקום לחייב את מי מהצדדים בהוצאות, אבל היות ויש להם הסברים לאי הופעה, גם אם בחלקם אינם מספיקים, והיות ושני הצדדים הוציאו הוצאות שלא לצורך בגלל אי הופעה של הצד השני, בית הדין מסתפק בהתראה בלבד.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעניין הסדרי הראיה

בית הדין הביא את הצדדים להסכמה בעניין הסדרי הראיה כפי שנכתב בהחלטה נפרדת. יש לציין וכפי שמובא בפרוטוקול שהסכמות בעניין הסדרי הראיה אין בהם הסכמה של האישה ובא כוחה לסמכות בית הדין. אך לאחר פסק דין זה המורה על הסמכות שנתונה לבית הדין, בית הדין קובע שההחלטה שניתנה בעניין הסדרי הראיה ניתנה בהתאם לסמכות בית הדין.

בעניין המזונות

האישה כאמור הגישה תביעה להגדלת מזונות בבית המשפט. אף שבפני בית הדין לא עמדה תביעה מצד האישה למזונות, הסכימה האישה ובא כוחה להציג את עמדתה בעניין מבלי שיהיה בכך משום קבלת סמכות בית הדין לדון בסוגיה.

תורף טענת האישה שסך המזונות אשר משולם לה על פי ההסכם הוא 500 ש"ח לחודש בפועל ועוד 500 ש"ח לחודש ששולמו לה בעת מכירת הדירה, סכום זה קוזז מחלקו של הבעל בדירה שהועבר לה.

האישה טוענת שעל הבעל לשלם סך של 3,200 ש"ח לחודש וזאת לפי ההוצאות האמתיות שיש לה בגין הילדה.

בנוסף טוענת האישה שהעברת כספי הדירה של הבעל לטובת מזונות הילדה היו אחיזת עיניים בלבד. לטענתה בסעיף 5.7 להסכם צוין שמוסכם על הצדדים ללא כפיה שהתמורה שתקבל עבור מכירת הדירה והריהוט עד סך של 204,000 ש"ח שייכת לבעל. בסעיף 5.8 מכתב שהבעל מתחייב להעביר לאישה סך של 102,000 ש"ח עבור מזונות הילדה. סך זה מהווה תשלום מזונות עד הגיע הילדה לגיל 18 בסך של 500 ש"ח לחודש. סעיף 5.9 מציין שמה שנתר מהדירה והריהוט מעבר ל-204,000 ש"ח יתחלק בין הצדדים בשווה.

לטענת האישה ובא כוחה סעיף 5.7 הוא למעשה אחיזת עיניים כי אין לבעל חלק בדירה יותר ממה שיש לאישה ומשכך אין סיבה שהוא יקבל יותר משווי הדירה ולמעשה סעיף זה נכתב כדי לאפשר לבעל לשלם תשלום מזונות נמוכים.

הבעל הגיש לבית הדין מכתב מהבורר המוסכם על הצדדים שערך את ההסכם ובו ההסבר לסעיף זה. (המכתב סרוק במערכת).

תורף דברי הבורר שסיבת הגירושין של בני הזוג הייתה בגלל האישה והתנהגותה הבלתי ראויה. האישה חששה מדיונים בערכאות השונות שבהכרח יגרמו לפרסום התנהגותה אשר איננה מקובלת בשום מקום ובפרט לא בחברה החרדית בה היא חיה. משכך הסכימה האישה להסכם בו חלוקת הרכוש לא תהיה שווה וזאת בכדי לסיים את ההליך המשפטי מהר.

על האמור יש להוסיף שבהסכם עצמו יש רמזים לדבר עיין סעיף 8.2 לדוגמא.

כמו כן בהסכם עצמו עניין העברת חלק מחלקה של האישה לבעל מעוגן ונכתב שהדבר נעשה ללא כפיה וללא לחץ.

גם גובה דמי המזונות מעוגן בהסכם בו נכתב שהאישה וקרוביה מתחייבים לפרנס את הילדה ולספק את כל צרכיה (סעיף 4.3) ובהמשך הם מצהירים שביכולתם לעשות זאת. הם מתחייבים שלא להגיש תביעה כנגד הבעל בשם או בשם הקטינה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האישה ומשפחתה מתחייבים שאם הבעל יתבע לשלם מזונות ישלמו לבעל יחד וכל אחד בנפרד את כל ההוצאות שיגרמו לו.

בנוסף (סעיף 4.7) ישנה הסכמה של האישה וקרוב משפחתה השותף להסכם שגובה המזונות יהיה מוחלט ולא ישתנה בשום שינוי נסיבות שהוא ושהם חזו וצפו כל שינוי נסיבות וקבלו עליהם את ההסכם גם בשינוי נסיבות ככל שיהיה.

סוף דבר תביעת האישה להגדלת מזונות כפי שנטענה בפנינו בעל פה, נדחית בשלב זה.

לאחר פסק דין זה המורה על הסמכות שנתונה לבית הדין בכל הסכסוכים בין הצדדים, כולל משמורת, חינוך הבת, מזונות ושאר העניינים שבהסכם, בית הדין קובע שהחלטה שניתנה בעניין המזונות ניתנה בהתאם לסמכות בית הדין.

האישה ובא כוחה רשאים להגיש כתב תביעה ובית הדין יקבע מועד דיון בהתאם.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ז' בשבט התשע"ט (13/01/2019).

הרב משה זאדה

הרב אלעד עלי

הרב דניאל אדרי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה